Dosarul nr. 4-2486/2025
4-24041425-12-4-06102025

H O T Ă R Î R E
În numele Legii

22 ianuarie 2026 mun. Chișinău
Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani)
în componență:
Președintele ședinței, judecătorul Ion Chirtoaca
Grefierul Diana Cristea
Cu participarea:
Reprezentantul SRL „Trabo Plus” Vitalie Cotorobai
Reprezentantului agentului constatator al AIRM

examinând în ședința de judecată publică, în limba română, **la rejudecare,** cauza contravențională pornită în privința dlui **SRL „Trabo Plus”**, IDNO 1003600033974, cu sediul în mun. Chișinău, str. A. Pușkin 32, învinuită de comiterea contravenției prevăzute de art. 74 alin. (1) din Codul contravențional,

c o n s t a t ă :

Fapta contravențională constatată.

1. La data de 01.04.2024, de către directorul general interimat al cadrul Agenției de Inspectare și Restaurare a Monumentelor din Republica Moldova, Pârcălab Ghenadie, a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție cu nr. 000026, prin care **SRL „Trabo Plus”** i se incriminează săvârșirea contravenției prevăzute de art. 74 alin. (1) din Codul contravențional.

2. Potrivit procesului-verbal cu privire la contravenție la data de la data de 29.03.2024 în urma inspectării efectuate s-a constatat că SRL „Trabo Plus”, la imobilul din bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 3, mun. Chișinău, ce face parte din nucleul istoric și zona de protecție a acestuia, înscris cu nr.308 (compartimentul mun. Chișinău),în Registrul Monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, a încălcat regimul de protecție și de folosire a bunurilor de patrimoniu cultural, acțiuni exprimate prin începerea lucrărilor de reparație, fără avizul CNMI.

3. În temeiul art. 395 din Codul contravențional, materialele cauzei contravenționale nominalizate au parvenit la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani pentru examinarea în fond.

Poziția participanților în fața instanței de judecată:

4. În ședință de judecată *reprezentantului agentului constatator al AIRM* și *reprezentantul SRL „Trabo Plus”, Vitalie Cotorobai* fiind citați în mod legal despre locul, data și ora ședinței de judecată nu s-au prezentat în proces, astfel că, prin prisma art. 455 din Codul contravențional, instanța de judecată a considerat posibilă examinarea cauzei în lipsa acestora. Concomitent, informații despre data locul și ora ședinței de judecată pe cauza dată au fost făcute publice și pe site-ul oficial al instanței de judecată. Prin urmare, instanța de judecată a întreprins toate măsurile prevăzute de lege pentru a asigura dreptul participanților la proces la participarea efectivă la examinarea cauzei, întru respectarea unui proces echitabil, dar agentul constatator, nu s-a prezentat în instanța de judecată, în pofida înștiințării despre modalitatea, locul și timpul examinării cauzei.

Aprecierea instanței de judecată:

5. Ascultând opinia participanților la proces, cercetând materialele cauzei, instanţa de judecată consideră necesar de a recunoaște vinovată **SRL „Trabo Plus”** de săvârșirea contravenției prevăzute la art. 74 alin. (1) din Codul contravenţional, din considerentele arătate mai jos.

6. Instanța de judecată remarcă faptul că, prin Decizia Colegiului penal al Curții de Apel Centru din 18 septembrie 2025, cauza a fost remisă la rejudecare. Printre constatările Colegiului penal al Curții de Apel Centru la emiterea Deciziei din 18 septembrie 2025, atestă că, la pct. 12-13 a reținut următoarele aspecte: Colegiul penal relevă că, instanța de fond, a criticat activitatea agentului constatator sub aspectul administrării probatoriului în sensul acuzării, constatând faptul că acuzația adusă acesteia nu este confirmată prin probe, concludente și pertinente, ce ar demonstra faptul contravenției, la materialele cauzei fiind prezentate fotografii ale clădirii din diferite perioade și două fotografii cu careva materiale de construcție, însă din care nu rezultă că se fac reparații anume în imobilul din bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 3, mun.Chișinău, acuzația agentului constatator purtând un caracter declarativ şi formal, ceea ce în consecință a dus la concluzia că vina nu a fost probată. Sub acest aspect, constatarea contravenției imputate SRL „Trabo-Plus”, nu este probată, prin probe certe. 13. Or în acest context Colegiul apreciază că instanța de fond a neglijat în totalmente probatoriul administrat în cauză, dând o apreciere arbitrară situației de fapt. Așa cum rezultă din lucrările cauzei, rezultă că finisările exterioare asupra monumentului național, se efectuează în baza certificatului de urbanism pentru proiectare şi autorizației de construire şi respectiv în baza avizului prealabil pozitiv al Ministerul Culturii, or, la caz bunul imobil reprezintă un monument, precum şi prin lucrările exterioare se modifică elementele de fațadă. Însă, la caz, pentru lucrările de finisări exterioare, nu s-a obținut careva acte permisive în construcții, fapt confirmat inclusiv prin declarațiile oferite la data de 01.04.2024 de reprezentantul „Trabo-Plus” SRL, managerul Colot Alexandru.

7. La pct. 14 al Deciziei menționate se relevă următoarele „că în privința lucrărilor de finisări interioare, „TraboPlus” SRL era obligată să obțină avizul prealabil pozitiv al Ministerul Culturii, fapt care nu s-a întâmplat, iar faptul executării lucrărilor de finisări interioare şi exterioare se confirmă printr-un şir de probe anexate la materialele cauzei precum: Procesulverbal cu privire la contravenție nr. 000026 din 01.04.2024, Prescripția nr. 000095 din 29.03.2024, declarațiile din 01.04.2024 oferite de reprezentantul „Trabo-Plus” SRL, managerul Colot Alexandru, imaginile foto a șantierului de lucru, schița de amenajare a terasei de alimentație publică şi renovarea fațadei, întocmită de arhitecții Grecu E., Bajura N.. Prin urmare, ținând cont de cele comunicate supra, este neîntemeiată constatarea primei instanțe, precum că la întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție nu au fost acumulate probe concludente şi pertinente, ce ar demonstra faptul contravenției. Or Colegiul penal însă consideră că, instanța de fond, în primul rând urma să dea apreciere materialelor dosarului contravențional și să se expună asupra pertinenței și concludenții acestora. Mai ales că, acuzația în materie contravențională este de un grad de intensitate mai scăzut decât în materia penală, ceea ce, pe cale de consecință, scade și din intensitatea rigorilor formale la administrarea probatoriului de către agentul constatator. Nu în ultimul rând, urmează a fi menționat că, instanța de judecată, constatând activitatea defectuoasă a agentului constatator pe parcursul procedurii contravenționale, este în drept să clarifice aspectele neclare cu respectarea dreptului la un proces echitabil.”

8. În sensul celor sus menționate potrivit art. 473 Cod contravențional „dispune rejudecarea cauzei în primă instanţă dacă este necesară administrarea de probe suplimentare, dacă a constatat încălcări ale normelor de procedură privind formarea completului instanţei de judecată, privind citarea obligatorie a părţilor, privind respectarea dreptului la apărare şi a

dreptului la interpret, precum şi dacă a constatat încălcări ale prevederilor art.33–35 din Codul de procedură penală aplicate corespunzător.

9. În conformitate cu prevederile art. 458 alin. (1) din Codul contravențional, examinând cauza contravenţională, instanţa de judecată este obligată să determine: a) caracterul veridic al contravenţiei imputate; b) existenţa cauzelor care înlătură caracterul contravenţional al faptei; c) vinovăţia persoanei în a cărei privinţă a fost pornit procesul contravenţional; d) existenţa circumstanţelor atenuante şi/sau agravante; e) necesitatea sancţionării şi, după caz, caracterul sancţiunii contravenţionale; f) alte aspecte importante pentru soluţionarea justă a cauzei.

10. Potrivit art. 374 alin. (3) Cod contravențional „Procesul contravenţional se desfăşoară pe principii generale de drept contravenţional, în temeiul Constituţiei, al prezentului cod, al Codului de procedură penală, precum şi al normelor dreptului internaţional şi ale tratatelor internaţionale cu privire la drepturile şi libertăţile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte".

11. Prin prisma celor reflectate mai sus instanța de judecată remarcă faptul că, la rejudecarea cauzei este obligată să examineze și să se expună doar pe aspectele ce au fost precizate în Decizia Colegiului penal al Curții de Apel Centru din 18 septembrie 2025.

12. Conform prevederilor art. 440 alin. (2) din Codul contravenţional, agentul constatator este sesizat prin plângere sau denunţ ori sesizat din oficiu când se află că a fost săvârşită o faptă ilicită sau când o astfel de faptă a fost depistată în urma controlului conform atribuţiilor de serviciu şi în cazurile prevăzute de lege.

13. Potrivit art. 425 alin. (1), (2) şi (5) din Codul contravenţional, probele sunt elemente de fapt, dobândite în modul stabilit de prezentul cod, care servesc la constatarea existenţei sau inexistenţei contravenţiei, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăţiei şi la cunoaşterea altor circumstanţe importante pentru justa soluţionare a cauzei. În calitate de probe se admit elementele de fapt constatate prin intermediul următoarelor mijloace: procesul-verbal cu privire la contravenţie, procesul-verbal de ridicare a obiectelor şi documentelor, procesul-verbal de percheziţie, explicaţiile persoanei în a cărei privinţă a fost pornit proces contravenţional, depoziţiile victimei, ale martorilor, înscrisurile, înregistrările audio sau video, fotografiile, corpurile delicte, obiectele şi documentele ridicate, constatările tehnico-ştiinţifice şi medico-legale, raportul de expertiză. Sunt admisibile probele pertinente, concludente şi utile, administrate în conformitate cu prezentul cod.

14. Din materialele dosarului dedus judecății, instanța de judecată reține că vinovăția **SRL „Trabo Plus"** în comiterea contravenției incriminate se dovedește prin conținutul: Procesul-verbal cu privire la contravenție nr. 000026 din 01.04.2024, susținut de citație; declarațiile cet. Ciobanu Cristina din 01.04.2024; prescripția nr. 000095 din 29.03.2024; extras din RSPJ nr. 546143 din 21.02.2024; probe foto anexate din care rezultă cer efectuarea lucrărilor; schița de amenajare de pe adresa mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 3.

15. Potrivit prevederilor art. 150 alin. (1) lit. a)–k) din Codul Urbanismului și Construcțiilor, Pot fi executate fără certificat de urbanism pentru proiectare și fără autorizație de construire lucrările de construcții care nu modifică structura de rezistență, aspectul exterior, caracteristicile inițiale ale construcției și ale instalațiilor aferente, precum și următoarele lucrări:

a) lucrările de reparații ale împrejmuirilor, acoperișurilor, învelitorilor sau teraselor, dacă nu se modifică forma acestora și soluțiile cromatice, iar materialele utilizate corespund celor inițiale;

b) lucrările de înlocuire și de reparații ale pardoselilor, ale elementelor de tâmplărie, interioare și exterioare, dacă sunt păstrate forma și dimensiunile golurilor;

c) lucrările de finisare interioară;

d) lucrările de finisare exterioară, fără modificarea elementelor fațadelor și a soluțiilor cromatice, inclusiv lucrările de termoizolare a fațadelor orientate spre interiorul curților și/sau stradele, cu excepția fațadelor clădirilor orientate spre bulevarde și străzi și cu excepția lucrărilor executate la clădirile cu statut de monument și la construcțiile din zonele de protecție ale acestora;

e) lucrările de înlocuire sau de reparații ale sobelor, instalațiilor, sistemelor, echipamentului și utilajului tehnologic, tehnic și sanitar din interiorul clădirilor;

f) lucrările de înlocuire sau de reparații la branșamentele/racordurile exterioare, aferente construcțiilor, în interiorul limitelor proprietății;

g) lucrările de reparații curente ale căilor de comunicație, ale căilor de acces pentru vehicule, ale parcărilor, trotuarelor și scărilor, lucrările de întreținere de rutină și de întreținere periodică a drumurilor publice, lucrările de reparații ale infrastructurii căilor de comunicație terestră, dacă se menține traseul, funcțiile, suprafața, volumetria și categoria tehnică ale drumului;

h) lucrările de întreținere a infrastructurii căilor de comunicații, cu menținerea traseelor, funcțiilor;

i) lucrările aferente utilării tehnologice a clădirilor, inclusiv lucrările de instalare a sistemelor de automatizare și semnalizare, cu respectarea rigorilor sanitare și fără schimbarea clasei funcționale a pericolului de incendiu a clădirii/încăperii – cu excepția cazurilor în care utilajul tehnologic se încadrează în categoriile indicate la art. 4 din Legea nr. 151/2022 privind funcționarea în condiții de siguranță a obiectivelor industriale și a instalațiilor tehnice potențial periculoase;

j) lucrările de instalare a mobilierului urban și a altor echipamente similare, ușor demontabile (dispozitive publicitare mobile, cabine modulare, elemente decorative ale grădinilor publice, bănci stradale, bariere de acces (în limitele terenului proprietate privată), coșuri de gunoi, echipamente sportive și ansambluri de joacă pentru copii), precum și a rampelor de acces pentru pietoni și pentru persoanele cu mobilitate redusă, dacă acestea nu duc la îngustarea trotuarelor și trecerilor; lucrările de amenajare a gazonului, de plantare a arborilor și arbuștilor, inclusiv lucrările de instalare a sistemelor de irigare și de iluminare decorativă aferente;

k) lucrările de instalare a stațiilor de transport public, fără unități comerciale, și a semnelor de circulație;

16. Conform probatoriului acumulat de către agentul constatator a fost constatată încălcarea prevederilor art. 150 alin. (2) din Codul Urbanismului și Construcțiilor, Prin derogare de la prevederile alin.(1), în cazul intervențiilor în timp asupra monumentelor istorice, categoriile de lucrări descrise la alin. (1) lit. a)–k) se execută în baza autorizației de construire. Obiectivele în privința cărora a început procesul de atribuire a statutului de monument sunt asimilate după regimul juridic cu monumentele deja înscrise în registrele de protecție.

17. Din analiza materialelor administrate în cauză și a cadrului normativ aplicabil, instanța reține că fapta imputată **SRL „Trabo Plus”** este probată prin totalitatea înscrisurilor din dosar, inclusiv procesul-verbal contravențional, actele de constatare și foto documentația anexată. Aceste mijloace de probă confirmă efectuarea unor lucrări asupra unui imobil încadrat în regimul de protecție a monumentelor.

18. Deși art. 150 alin. (1) din Codul Urbanismului și Construcțiilor enumeră categoriile de lucrări care pot fi executate fără certificat de urbanism și fără autorizație de construire, legiuitorul instituie prin alin. (2) o **derogare expresă**: în cazul intervențiilor asupra **monumentelor istorice** sau asupra obiectivelor aflate în procedura de atribuire a statutului de

monument, **orice** lucrări prevăzute la alin. (1) lit. a)–k) necesită **autorizație de construire**, indiferent de caracterul lor aparent neintruziv.

19. Întrucât imobilul vizat este asimilat regimului juridic al monumentelor, iar lucrările au fost executate în absența autorizației cerute de art. 150 alin. (2), instanța constată că agentul constatator a reținut corect existența contravenției. Prin urmare, vinovăția contravenientului este dovedită, iar răspunderea contravențională este incidentă în cauză.

20. Examinând cauza contravențională în limitele stabilite prin Decizia Colegiului penal al Curții de Apel Centru din 18 septembrie 2025, precum și în conformitate cu prevederile art. 458 alin. (1) din Codul contravențional, instanța reține următoarele.

21. Potrivit art. 374 alin. (3) din Codul contravențional, procesul contravențional se desfășoară în temeiul Constituției Republicii Moldova, al Codului contravențional, al Codului de procedură penală, aplicat corespunzător, precum și al normelor dreptului internațional privind drepturile și libertățile fundamentale ale omului. Totodată, conform art. 440 alin. (2) din Codul contravențional, agentul constatator este sesizat prin plângere, denunț sau din oficiu, atunci când constată săvârșirea unei fapte ilicite.

22. Instanța constată că procesul-verbal cu privire la contravenție nr. 000026 din 01.04.2024 a fost întocmit de un agent constatator competent, cu respectarea cerințelor legale, iar fapta imputată a fost descrisă cu indicarea circumstanțelor de timp, loc și mod de săvârșire. În conformitate cu art. 425 alin. (1), (2) și (5) din Codul contravențional, procesul-verbal constituie un mijloc de probă, urmând a fi apreciat în coroborare cu celelalte probe administrate în cauză.

23. Din ansamblul probatoriului administrat, respectiv procesul-verbal contravențional, prescripția nr. 000095 din 29.03.2024, declarațiile oferite la data de 01.04.2024 de reprezentantul SRL „Trabo-Plus”, managerul Colot Alexandru, declarațiile martorei Ciobanu Cristina, materialele foto anexate, schița de amenajare a terasei și fațadei, precum și extrasul din Registrul de Stat al Persoanelor Juridice, instanța reține că la adresa mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 3, au fost executate lucrări de finisare interioară și exterioară asupra unui imobil supus regimului juridic de protecție a monumentelor.

24. Instanța reține că imobilul vizat este asimilat regimului juridic al monumentelor istorice, circumstanță ce determină aplicarea regimului juridic special prevăzut de art. 150 alin. (2) din Codul Urbanismului și Construcțiilor. Astfel, deși art. 150 alin. (1) din Codul Urbanismului și Construcțiilor enumeră lucrările care pot fi executate fără certificat de urbanism pentru proiectare și fără autorizație de construire, legiuitorul a instituit în mod expres că, în cazul intervențiilor asupra monumentelor istorice, toate categoriile de lucrări prevăzute la alin. (1) lit. a)–k) se execută exclusiv în baza autorizației de construire.

25. În acest context, instanța constată că efectuarea lucrărilor de finisare interioară și exterioară asupra imobilului menționat, fără obținerea autorizației de construire și fără avizul prealabil pozitiv al Ministerului Culturii, contravine dispozițiilor art. 150 alin. (2) din Codul Urbanismului și Construcțiilor, fapta întrunind elementele constitutive ale contravenției imputate.

26. Instanța apreciază că apărarea contravenientului, întemeiată pe susținerea caracterului permisiv al lucrărilor executate, este neîntemeiată, întrucât nu ține cont de regimul juridic special aplicabil monumentelor, regim care prevalează asupra normei generale prevăzute de art. 150 alin. (1) din Codul Urbanismului și Construcțiilor.

27. În ceea ce privește vinovăția, instanța reține că SRL „Trabo-Plus”, în calitate de persoană juridică, avea obligația de a cunoaște și respecta normele legale privind autorizarea lucrărilor asupra imobilelor cu statut de monument. Executarea lucrărilor în lipsa autorizației

legale demonstrează existența culpei contravenționale, suficientă pentru angajarea răspunderii contravenționale.

28. Totodată, instanța ține cont de concluziile obligatorii ale Colegiului penal al Curții de Apel Centru din 18 septembrie 2025, care a reținut că probele administrate în cauză confirmă efectuarea lucrărilor fără actele permisive necesare, iar instanța de fond era obligată să acorde o apreciere integrală și obiectivă materialelor dosarului contravențional.

29. În consecință, instanța constată că fapta imputată SRL „Trabo-Plus" este dovedită prin totalitatea probelor administrate, că procesul-verbal contravențional a fost întocmit legal și temeinic, iar vinovăția contravenientului este pe deplin probată. Sunt astfel întrunite condițiile legale pentru angajarea răspunderii contravenționale a persoanei juridice.

30. Prin urmare, instanţa atestă că, în acţiunile lui **SRL „Trabo Plus"** se întrunesc elementele contravenţiei prevăzute de art. 74 alin. (1) din Codul contravenţional, adică – „Încălcarea regimului de protecţie şi de folosire a bunurilor de patrimoniu cultural, a patrimoniului arheologic sau a monumentelor de for public".

31. Totuşi, la caz, instanţa reţine comiterea faptei la data de 29.03.2024, astfel încât la momentul pronunţării hotărârii a trecut un termen mai mare de 1 an de zile, iar în acest caz, conform art. 441 alin. (1) lit. b) sau f) din Codul contravenţional, procesul contravenţional, dacă a fost pornit, nu poate fi efectuat şi va fi încetat în cazurile în care b) se constată vreunul din temeiurile prevăzute la art.3 alin.(3), art.4 alin.(3), art.20–31 sau când termenul prescripţiei tragerii la răspundere contravenţională a expirat.

32. Respectiv, potrivit art. 30 alin. (1), (2) şi (5) din Codul contravenţional *(în vigoare la momentul comiterii contravenției)*, prescripția înlătură răspunderea contravențională, iar termenul general de prescripție a răspunderii contravenționale este de un an şi curge de la data săvârşirii contravenției până la data rămânerii definitive a hotărârii cu privire la cauza contravențională.

33. Consecutiv, conform art. 26 lit. d) din acelaşi cod, înlăturarea răspunderii contravenţionale pentru fapta ce conţine elementele constitutive ale contravenţiei are loc în cazul prescripţiei răspunderii contravenţionale

34. În subisidiar, conform art. 461 alin. (1) din Codul contravenţional, se stipulează că în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată unul din temeiurile prevăzute la art. 441 sau 445 alin. (1), instanța de judecată încetează procesul contravențional, prevederi care urmează să fie aplicate inclusiv în speţa pendinte şi astfel, instanţa va dispune încetarea procesului contravenţional din motivul intervenirii prescripţiei pentru tragerea la răspundere contravenţională.

35. În conformitate cu art. 460 - 462 din Codul contravențional, instanţa de judecată,

h o t ă r ă ș t e :

Se recunoaște vinovată **SRL „Trabo Plus"**, IDNO 1003600033974 de comiterea contravenției prevăzute de art. 74 alin. (1) din Codul contravențional.

Se încetează procesul contravențional pornit în privința **SRL „Trabo Plus"**, IDNO 1003600033974 pe semnele contravenției prevăzute de art. 74 alin. (1) din Codul contravențional, *din motiv că a intervenit termenul general de prescripție a răspunderii contravenționale*.

Hotărârea este cu drept de recurs, la Curtea de Apel Centru, în termen de 15 zile, prin intermediul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

Președintele ședinței,

Judecător **Ion Chirtoaca**